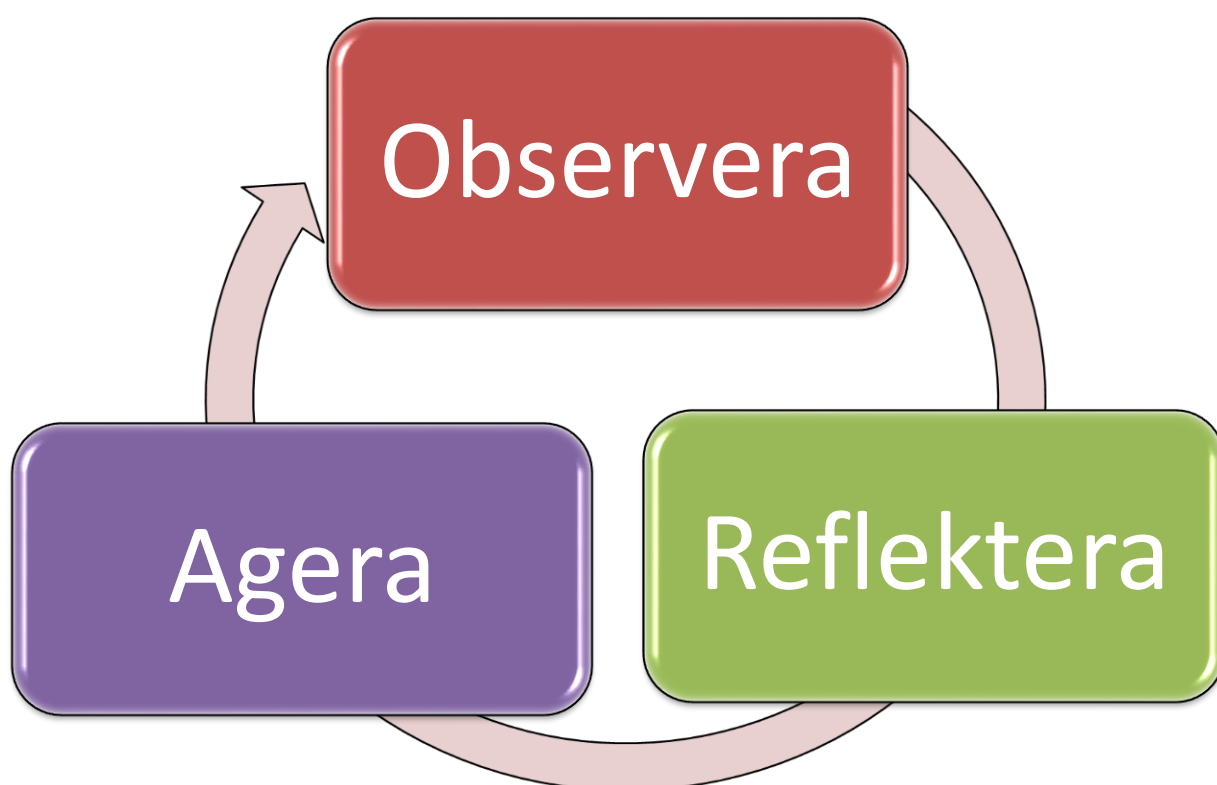

Kompislek

Styrd aktivitet i syfte att stärka, lyfta och hjälpa varandra utifrån ett normkritiskt perspektiv.

Magnus Arvidsson©
Elina Runkvist

Kilenskolan – alla får alltid vara med i gemenskapen

Gällande normer**Av Hélène Jenvén, fil. dr i pedagogik**

Normer är oskrivna regler för hur man ska vara i ett speciellt sammanhang. Elever i en skolklass sätter sina egna normer. Det är alltid eleverna som har den högsta statusen i klassen som sätter normerna. De kan vara positiva eller negativa. Normer är handlingsriktade. De talar om vad en elev kan göra, vill göra, får göra etc. Normer kan ta sig uttryck genom attityd, språkbruk, jargong, kroppsspråk och klädsel. Vuxna i skolan ska alltid agera när negativa normer ges uttryck.

Här följer några exempel på positiva och negativa normer som du kan ha som utgångspunkt i dina observationer:

Positiva normer som bidrar till en god lärmiljö:

- Man lyssnar färdigt på den som talar
- Man låter alla komma till tals
- Man tolererar även synpunkter man inte själv gillar
- Man samarbetar med alla(andra) elever
- Man hjälper alla(andra) elever

Negativa normer:

- Man ska inte skvallra – inte säga till vuxna om man själv eller andra utsätts för kränkande handlingar
- Man ska inte vara studieinriktad – man ska se ner på de som pluggar
- Man ska inte prata med elever som inte är populära.

Med hjälp av kartläggningsmetoden Sociografisk inventering kan positiva normer identifieras eller ”lysa med sin frånvaro”.

Jenvén & Orlenius (2016)

Kilenskolan – alla får alltid vara med i gemenskapen

Varför kompislek som förebyggande och främjande aktivitet?

Kompislek är en främjande och förebyggande aktivitet som bygger på att lärare gör en enklare variant av Jenvéns sociografiska inventering i syfte att hitta normbärare men att genom ”styrning” av lekkamrater arbeta främjande med positiva normer. Detta genom att styra kamratrelationen vid vissa lektillfällen som kallas kompislek. Skillnaden mot Jenvéns sociografiska inventering är att lärare observerar eleverna och själva positionerar dem utan elevernas inblandning. Denna positionering ligger till grund för valet av kamrat vid ”styrd” kompislek.

För att illustrera fördelarna med arbetssättet tar vi hjälp av Jenvéns metafor ”Tandvårdsproblematik” och Jenvéns modell för likabehandlingsarbete på tre nivåer.

Akuta, förebyggande och främjande insatser

Metaforen ”tandvårdsproblematik”

- Akuta insatser
- Laga en tand
- Rotfylla
- Dra ut en tand
- m.m.

Förebyggande insatser

- Borsta tänder
- Använda tandtråd
- Använda ”munskölj”
- Fluorbehandling
- m.m.

Främjande insatser

- Äta rätt
- Dricka rätt
- m.m.

Genom att arbeta främjande och förebyggande behöver vi inte hålla på med det akuta i så stor utsträckning.

Jenvén (2016)

Kilenskolan – alla får alltid vara med i gemenskapen

Likabehandlingsarbete på tre nivåer

Det akut åtgärdande

Ledord: bryta, lyssna, stötta

Bryta pågående handlingar.
Agera skyndsamt
Utreda/dokumentera

Det förebyggande

Fokus på problem

Ledord: förhindra, mota, avvärja

Skolregler
Rastvakten
Anpassa miljön
Riskbedöma
Kartlägga
Dokumentera

Det främjande

Pågår ständigt

Ledord: gynna, gagna

Förstå barns idéer och
ifrågasätta dessa.
Bråka med normen.
Visa på alternativa synsätt.
Främja attityder som ligger i
linje med de demokratiska
värdena.
Bemöta barn som jämlika
objekt.
Dokumentera.

Jenvén (2016)

Kilenskolan – alla får alltid vara med i gemenskapen**Underlag för observation/reflektion i klassen/gruppen.****Vad har jag sett och hört?**

Här beskrivs allt du kommer på från föregående vecka alternativt föregående månad om vilka normer/hierarkier som råder i klassen just nu. Vilka barn är med vilka och varför?

Vad tänker vi om det?

Här reflekterar du och diskuterar i arbetslaget med kollegor om vad du observerat. Reflektionen ska mynna ut i nästkommande veckas styrda aktiviteter.

Hur går vi vidare?	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Aktivitet					
Vem					
När/tid					

Sett och hört?

Här utvärderas veckans arbete. Se översta rutan.

Kilenskolan – alla får alltid vara med i gemenskapen

Observationsmall

Elev	Elev	Elev	Elev	Elev	Elev

Elev	Elev	Elev	Elev	Elev	Elev

Elev	Elev	Elev	Elev	Elev	Elev

Elev	Elev	Elev	Elev	Elev	Elev